

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16.03.2021, sp. zn. 15 Tdo 110/2021, ECLI:CZ:NS:2021:15.TDO.110.2021.1

Číslo: 19/2021

Právní věta: Zákonný znak kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže spočívající v tom, že čin byl spáchán za „jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“ [§ 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku], může být naplněn tím, že pachatel se dopustil krádeže v době výskytu koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 a způsobujícího epidemii onemocnění COVID-19. Nestačí zde ovšem jen časová a místní souvislost spáchaného činu s takovou událostí, ale je nutná i určitá věcná souvislost s ní, tedy že se tato událost konkrétním způsobem projevila při spáchání trestného činu krádeže. Uvedený vztah bude dán např. tehdy, jestliže zmíněná událost nebo omezení či jiná opatření přijatá v jejím důsledku a k jejímu řešení umožnily či usnadnily pachateli spáchání trestného činu, nebo pokud pachatel počítal s tím, že mu to umožní uniknout jeho odhalení a dopadení, anebo svůj čin zaměřil přímo proti těmto opatřením a omezením, aby je mařil či ztěžoval apod. Samotné vyhlášení nouzového stavu (čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb.) a spáchání činu za tohoto stavu není znakem kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku. Vyhlášení nouzového stavu, důvody, které k němu vedly, a veřejně dostupné informace o něm však mohou mít podpůrný význam pro závěr, že v dané době a na daném místě došlo k určité „události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“ a že pachatel o tom alespoň měl a mohl vědět [§ 17 písm. b) tr. zákoníku].

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.03.2021

Spisová značka: 15 Tdo 110/2021

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Krádež, Okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby

Předpisy: § 17 písm. b) tr. zákoníku
§ 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud rozhodl podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. tak, že z podnětu dovolání obviněného D. Š. zrušil usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 13. 8. 2020, sp. zn. 9 To 194/2020, a jemu předcházející rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 26. 6. 2020, sp. zn. 7 T 17/2020, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na zrušená rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265m odst. 1 tr. ř. pak Nejvyšší soud znovu rozhodl tak, že

obviněného uznal vinným pokusem přečinu krádeže podle § 21 odst. 1 a § 205 odst. 2 tr. zákoníku a přečinem nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku. Za to mu uložil podle § 205 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v trvání 12 měsíců, k jehož výkonu ho zařadil podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku do věznice s ostrahou.

I.

Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 26. 6. 2020, sp. zn. 7 T 17/2020, byl obviněný D. Š. (dále též jen „obviněný“, případně „dovolatel“) uznán vinným pokusem zločinu krádeže podle § 21 odst. 1 a § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku a přečinem nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku, kterých se podle skutkových zjištění soudu dopustil tím, že v Plzni dne 9. 4. 2020 v době okolo 1:07 hodin na prodejní ploše čerpací stanice M. si vzal z regálu jedno balení bonbonů zn. Schoco Bons v prodejní ceně 79,90 Kč, které si v úmyslu je odcizit uschoval do přinesené tašky; při tomto jednání byl obviněný spatřen na kamerovém záznamu obsluhou čerpací stanice A. V., která ho konfrontovala s tím, že na prodejně odcizil zboží a že zavolá policii. Obviněný se nejprve omluvil a prosil ji, ať policii nevolá, poté vyjmul balení bonbonů ze své tašky, obsluha ho uzamkla v provozovně prodejny, aby bylo zamezeno jeho útěku před příjezdem policie, přičemž obviněný následně začal A. V. říkat, že „je mrdka, kunda zasraná, že si ji stejně najde, a když si ji nenajde on, tak že si ji najde někdo jiný, že toho bude litovat, že jí nikdo nepomůže“, při tomto křičel, máchal rukama a zvyšoval hlas, proto poškozená urgovala telefonicky příjezd policie v obavě z jeho jednání. Poté jí obviněný začal říkat, že je odvážná, když ho takto v prodejně zavřela, a že kdyby teď měl u sebe pistoli, tak by jí ukázal a že by ji zabil; uvedeným jednáním vyvolal u poškozené A. V. strach o život a zdraví, přičemž tímto jednáním „způsobil škodu“ obchodní společnosti M. Č. r. ve výši 79,90 Kč. Popsaného jednání se obviněný dopustil přesto, že byl rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 1. 8. 2018, sp. zn. 7 T 16/2018, který nabyl právní moci stejného dne, uznán vinným ze spáchání mimo jiné pokusu přečinu krádeže podle § 21 odst. 1 a § 205 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku a byl mu uložen souhrnný trest odnětí svobody ve výměře 2 roků, který vykonal dne 17. 12. 2019. Dále podle soudu prvního stupně se obviněný dopustil tohoto jednání za situace, kdy byl na území České republiky usnesením vlády České republiky ze dne 12. 3. 2020 č. 194 (publikovaným ve Sbírce zákonů pod č. 69/2020 Sb.) v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlášen pro celé území České republiky nouzový stav na dobu od 14:00 hodin dne 12. 3. 2020 na dobu 30 dnů z důvodu prokázání výskytu vysoce nakažlivého koronaviru SARS CoV-2 způsobujícího nemoc COVID-19, tedy podle soudu „v době extrémně škodlivého stavu, kdy je potřeba směřovat veškeré lidské zdroje právě a toliko k odstranění tohoto extrémně škodlivého stavu“.

2. Obviněný byl za to odsouzen podle § 205 odst. 4 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 2 roků a 6 měsíců, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou.

3. O odvoláních obviněného a státního zástupce, který ho podal v neprospěch obviněného proti výroku o trestu, rozhodl Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 13. 8. 2020, sp. zn. 9 To 194/2020, jímž je jako nedůvodná zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti citovanému usnesení krajského soudu podal obviněný D. Š. prostřednictvím svého obhájce dovolání, jež opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný zpochybnil svoji původní výpověď před policejním orgánem, neboť byl pod silným vlivem drog, konkrétně pod vlivem metamfetaminu a jiných látek, přičemž pod vlivem drog byl i při rozhodování o vazbě. Jeho první

výpověď byla učiněna na záchytné stanici a vzhledem k těmto zvláštním okolnostem případu lze pochopit, že je rozdílná od výpovědi, kterou učinil před soudem. Jestliže soudy přihlížely právě k jeho výpovědím učiněným pod vlivem drog, obviněný má za to, že došlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces. K tomu došlo rovněž tím, že soudy neprovedly k jeho návrhu jím vyjmenované důkazy, které označily za nadbytečné. Podle názoru obviněného soudy nesprávně hodnotily provedený kamerový záznam, neboť z něj není zřejmý jeho úmysl zmocnit se cizí věci, přičemž u sebe měl peníze na zaplacení a neschovával se před kamerami. Závěr soudů, že chtěl bonbony ukrást, označil obviněný za spekulaci, neboť si je pouze odložil do tašky a chtěl za ně zaplatit. Soudy podle něj pochybily, pokud při hodnocení důkazů nepostupovaly v souladu se zásadou *in dubio pro reo*.

5. Dovolatel upozorňuje na rozpory mezi výpovědí svědkyně A. V. a dalšími důkazy, zejména pak kamerovým záznamem. Nesouhlasí s tím, že soudy nepovažovaly uvedené rozpory za důležité a bagatelizovaly je, když z kamerových záznamů je zřejmé pouze to, že komunikoval se svědkyní a měl v ruce bankovku. Na výpověď této svědkyně obviněný nahlíží jako na nevěrohodnou, a to i pokud jde o její svědectví ve vztahu k přečinu nebezpečného vyhrožování. Podle obviněného z chování svědkyně nelze seznat jakoukoliv obavu o její vlastní zdraví nebo dokonce o život, protože pokud by svědkyně měla takové obavy, jistě by utekla, nebo by otevřela dveře prodejny a pustila obviněného ven. Obviněný popírá jednání spočívající ve výhrůžkách vůči svědkyni.

6. Soudy obou stupňů podle názoru dovolatele pochybily, jestliže užily kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu krádeže, jež spočívá v tom, že spáchal čin za jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, a kterou soudy spatřovaly v okolnosti, že spáchal skutek za trvání nouzového stavu. V uvedeném ohledu by podle obviněného měla být užita zásada subsidiarity trestní represe, neboť je nepřijatelné a nepřiměřené, aby za krádež pytlíku bonbonů v řádu desítek korun byl odsouzen i s přihlédnutím k této okolnosti, která jinak odůvodňuje naplnění zmíněné kvalifikované skutkové podstaty. Nouzový stav vyhlášený kvůli pandemii koronaviru SARS CoV-2 a onemocnění COVID-19 neměl vliv na dodávku potravin do obchodů nebo na čerpací stanici, kde právě došlo ke skutku. Zásada subsidiarity trestní represe by měla vést k závěru, že pro tento případ nebyl naplněn uvedený znak kvalifikované skutkové podstaty.

7. Závěrem podaného dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Plzni a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. věc vrátil tomuto soudu k dalšímu projednání a rozhodnutí.

8. Nejvyšší státní zástupce se vyjádřil k dovolání obviněného D. Š. prostřednictvím státní zástupkyně činné u Nejvyššího státního zastupitelství. Podle jejího názoru obviněný vznesl převážně námitky, které neodpovídají uplatněnému ani jinému dovolacímu důvodu, protože se týkají procesního postupu při provádění důkazů a utváření skutkových závěrů a směřují k prosazení jeho verze skutkového děje. Všechny tyto námitky jsou podle státní zástupkyně navíc nedůvodné, neboť se s nimi již vypořádaly soudy nižších stupňů. Ty rovněž jasně vysvětlily, proč neprovedly dovolatelem navrhované důkazy.

9. Podle názoru státní zástupkyně uplatněnému dovolacímu důvodu odpovídá pouze námitka obviněného, že soudy zvolily nesprávnou právní kvalifikaci jeho trestného jednání, pokud ve skutku shledaly i okolnost podmiňující použití přísnější trestní sazby, která spočívá v tom, že skutek spáchal za stavu jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek. K ní státní zástupkyně uvedla, že pandemie vysoce nakažlivého koronaviru a nemoci COVID-19, kvůli níž byl vyhlášen nouzový stav, je situací ohrožující zdraví i životy lidí. Cílem vyhlášeného nouzového stavu bylo zajistit dostupnost lékařské péče, zpomalit rychlost šíření nákazy a zabránit kolapsu zdravotního systému. Smyslem užití přísnější právní kvalifikace podle § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku je obecná potřeba přísněji postihnout jednání spáchané ve vybraných pro společnost obtížných a zátěžových situacích z důvodu, že tato jednání právě v relaci k dané situaci nebo v jejím

důsledku nabývají vyšší závažnosti. Pro užití zmíněné kvalifikované skutkové podstaty není podstatný charakter zboží, které se stalo předmětem krádeže. Vyšší závažnost je odůvodněna tím, že celá společnost, státní instituce, soukromé subjekty i obyvatelstvo čelí hrozbě v podobě pandemie koronaviru, a v dané době je tak třeba směřovat veškeré lidské zdroje právě k odstranění této hrozby. Závažnost jednání takového pachatele spočívá v celkovém zatěžování systému, který se bezvýjimečně potřebuje soustředit na zcela jinou oblast. Jak dále státní zástupkyně zdůraznila, v důsledku šíření onemocnění COVID-19 a s ním souvisejícího vyhlášení nouzového stavu na území celého státu došlo k omezení některých osobnostních práv a svobod občanů, byly přijaty restriktce, jimiž byla omezena práva a ukládány povinnosti fyzickým i právnickým osobám, a to mimo jiné zákaz volného pohybu osob s výjimkou cest do zaměstnání, nezbytných cest za rodinou a času nezbytného k obstarávání základních životních potřeb. Pokud obviněný kradl bonbony, nelze to považovat za zajišťování základních životních potřeb. Vědomost obviněného o nouzovém stavu vyplývá podle státní zástupkyně ze skutečnosti, že se dopustil trestné činnosti s rouškou na obličeji, a ve vztahu k danému znaku kvalifikované skutkové podstaty postačí zavinění z nedbalosti, které lze u obviněného dovodit.

10. Pokud jde o policisty, státní zástupkyně poukázala na skutečnost, že jejich činnost mimo do té doby běžných aktivit byla zaměřena na kontrolu dodržování vládních nařízení. Policie musela kontrolovat, zda se osoby pohybují na veřejně přístupných místech s rouškou či jiným ochranným prostředkem, neshlukují se a dodržují rozestupy. Na policisty byly kladeny zvýšené nároky a ti policisté, kteří řešili trestnou činnost spáchanou v uvedeném období, tedy nutně chyběli při kontrole dodržování opatření souvisejících s vyhlášeným nouzovým stavem. Podstata vyšší míry závažnosti stíhaného protiprávního jednání obviněného se podle státní zástupkyně odvíjí od nebezpečného zatěžování systému, který by se měl v nouzovém režimu plně soustředit na odstranění krizových situací. Pokud tedy soudy právně posoudily trestné jednání obviněného jako pokus zločinu krádeže podle § 21 odst. 1 a § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, pak šlo o správnou právní kvalifikaci.

11. Závěrem svého vyjádření proto státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněného. Státní zástupkyně zároveň tlumočila Nejvyššímu soudu souhlas s rozhodnutím o dovolání v neveřejném zasedání.

III.

Postoupení věci velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu

12. Trestní věci obviněného D. Š. se původně zabýval senát č. 6 trestního kolegia Nejvyššího soudu (dále též jen „senát č. 6“), jemuž byla věc přidělena k rozhodnutí podle rozvrhu práce Nejvyššího soudu. Tento senát svým usnesením ze dne 20. 1. 2021, sp. zn. [6 Tdo 1330/2020](#), rozhodl podle § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, o postoupení věci velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu (dále též jen „velký senát trestního kolegia“ nebo „velký senát“), neboť při výkladu znaku „spáchání činu za jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“, tj. znaku kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže [§ 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku], dospěl k jinému názoru, než který vyslovil Nejvyšší soud již v (dříve vydaném) usnesení ze dne 15. 12. 2020, sp. zn. [4 Tdo 1255/2020](#), v němž byla řešena obdobná věc drobné krádeže běžného zboží (náhradních břitů do holicího strojku v ceně 2 198 Kč) spáchané v hypermarketu recidivistou, který byl zadržen na místě zaměstnancem ochranné služby a odcizené zboží bylo ihned vráceno. V odůvodnění tohoto rozhodnutí senát č. 4 trestního kolegia Nejvyššího soudu (dále též jen „senát č. 4“) vyložil, že důvod pro užití zmíněné kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže podle něj nastává v zásadě vždy, pokud je zjištěno, že se pachatel dopustil jednání naplňujícího znaky základní skutkové podstaty trestného činu krádeže v době vyhlášení nouzového stavu, jímž stát reaguje na výskyt onemocnění COVID-19 na jeho území.

13. Takový závěr je nezbytné dovodit zejména z bodu 24. odůvodnění posledně citovaného usnesení,

v němž senát č. 4 poukázal na to, že smyslem právní úpravy [kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže podle § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku] je zdůraznit mimořádnou škodlivost trestného jednání spáchaného za určitého extrémně škodlivého stavu, který vyžaduje, aby byly lidské zdroje směřovány k odstranění tohoto hrozícího extrémně škodlivého stavu cestou mimořádných opatření, ať již se týkajících využití lidských zdrojů a prostředků, či přijetím mimořádných právních opatření, která umožňují eliminovat hrozící riziko právě za uložení těchto opatření či omezení. Jak dále uvedl senát č. 4 v jím řešené věci, obecně lze připustit, že obviněný se nedopustil takové trestné činnosti, jež by bezprostředně navazovala na vyhlášený nouzový stav, protože krádež se netýkala např. ochranných pomůcek, ovšem toto není rozhodující a podstatné pro posouzení věci, neboť se to ani nevyžaduje pro naplnění dané skutkové podstaty. Nad rámec uvedeného závěru dále senát č. 4 zdůraznil, že z logiky věci není pochyb o tom, že v období vyhlášeného nouzového stavu se jistým způsobem zvyšují i požadavky na fungování všech státních orgánů a institucí a na bezpečnostní složky, mezi něž patří i Policie České republiky, která v tomto období ve zvýšené míře plní jiné úkoly než v období, v němž není vyhlášen nouzový stav, když jde především o kontrolu a zajišťování plnění omezení a povinností vyplývajících z vyhlášeného nouzového stavu, ale i plnění úkolů, které bezprostředně souvisí s hrozícím akutním nebezpečím. Za takové situace představuje objasňování spáchané trestné činnosti, byť jistým způsobem bagatelní povahy, určité narušování a ztížení plnění úkolů, které souvisí s vyhlášeným mimořádným stavem, ale zejména s eliminováním rizika spojeného se šířením koronaviru SARS CoV-2, a nepochybně má i větší negativní účinky z hlediska zajištění generální a individuální prevence. Senát č. 4 tedy uzavřel, že vyhlášený nouzový stav jako projev a důsledek mimořádně závažné pandemické situace ohrožující životy a zdraví obyvatel nejen na území celé České republiky je nepochybně „jinou událostí vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“ ve smyslu § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku.

14. Senát č. 6 nepovažoval za nezbytné reagovat explicitně na jistou rozpornost zatěžující odůvodnění citovaného rozhodnutí senátu č. 4. Podle posledně zmíněné části totiž vyhlášený nouzový stav jako projev a důsledek mimořádně závažné pandemické situace ohrožující životy a zdraví obyvatel nejen na území celé České republiky je nepochybně „jinou událostí vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“ ve smyslu § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku. V jiné části odůvodnění téhož rozhodnutí je ovšem závěr vyznívající odlišně, a to, že výjimečně bude uvedený znak kvalifikované skutkové podstaty naplněn, přestože nebyl nouzový stav vyhlášen, pokud půjde o událost, která svou povahou vážně ohrožuje život a zdraví většího počtu osob, kdy může být přijato jiné opatření než vyhlášení nouzového stavu (je např. vyhlášen stav nebezpečí podle § 3 odst. 1 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů), či v té době nebude vyhlášeno žádné opatření, ale z hlediska vzniklé situace nebude pochyb o tom, že jde o událost, která svou povahou a závažností vážně ohrožuje život nebo zdraví více blíže neurčených osob. Přitom senát č. 6 dospěl k závěru, že shora citované usnesení senátu č. 4 připouští možnost interpretace (tj. alternativu založenou pouze na objektivně existující zdravotně velmi rizikové situaci), která odpovídá právnímu názoru senátu č. 6, tedy že uvedený zákonný znak je třeba spojovat s existencí samotného výskytu pandemie a s riziky a ohrožením z ní vyplývajících, a nikoli (až) s formální reakcí státních orgánů na něj, jež se projevuje vyhlášením nouzového stavu. Podle názoru senátu č. 4 totiž výskyt výše zmíněného onemocnění a nebezpečí z něj vyplývajících umožňuje důvodně dovodit, že v době vyhlášení nouzového stavu byla na území státu situace, kterou z hlediska závažných negativních zdravotních projevů koronaviru SARS CoV-2 bylo možno ztotožnit s tím, co lze rozumět „jinou událostí vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“.

15. Senát č. 6 se však ve svém usnesení, jímž předložil nyní projednávanou věc velkému senátu trestního kolegia, neztotožnil se závěrem senátu č. 4, podle něhož pro naplnění znaků kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže ve smyslu § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku je nerozhodný vlastní způsob spáchaní činu jeho pachatelem ve vazbě na existující situaci, neboť ten se pro naplnění dané skutkové podstaty ani nevyžaduje. Přitom právě vyřešení této otázky shledal senát

č. 6 zásadním pro své rozhodnutí ve věci dovolatele, když s ohledem na skutkové zjištění stran vlastního spáchání činu, resp. i okolností, pro které soud prvního stupně užil kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu krádeže, jak je vyjadřuje popis skutku obsažený ve výrokové části jeho rozsudku, dospěl k závěru o nepřiléhavosti užití právní kvalifikace.

16. V bodech 41. až 57. odůvodnění svého rozhodnutí senát č. 6 podrobně vyložil, proč zastává názor, že k naplnění okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, která spočívá ve spáchání činu „za jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“, nedostačuje samotné zjištění

a) výskytu nakažlivé nemoci objektivně způsobilé vážně ohrozit život nebo zdraví lidí, za kterou považuje i výskyt pandemie koronaviru SARS CoV-2 (způsobujícího onemocnění COVID-19) na celém území státu, k němuž prokazatelně došlo v době spáchání trestného činu (objektivní stránka trestného činu), a

b) zákonem vyžadovaného zavinění pachatele ve vztahu k této okolnosti zakládající příslušný zákonný znak kvalifikované skutkové podstaty (subjektivní stránka trestného činu).

17. Senát č. 6 ve svém usnesení, jímž předložil tuto věc velkému senátu trestního kolegia, vyloučil možnost odsouzení pachatele za přečin krádeže podle § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku na základě právního názoru obsaženého v rozhodnutích napadených dovoláním obviněného D. Š., který odpovídá i závěru citovaného usnesení senátu č. 4. S poukazem na důvodovou zprávu k trestnímu zákoníku (historický výklad), na názory trestněprávní nauky, na zásadu subsidiarity trestní represe a na neadekvátnost plošného řešení případné tvrdosti zákona až v rovině právních následků trestní odpovědnosti (tj. uložení trestu odnětí svobody pod dolní hranicí zákonné trestní sazby za užití § 58 tr. zákoníku) dospěl senát č. 6 k závěru o nutnosti zúžit výklad posuzovaného ustanovení § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku a podmínit jeho užití kumulativně - vedle dvou podmínek konkretizovaných výše pod bodem 16. v písm. a) a b) - rovněž existencí bližšího kauzálního propojení jednání pachatele se zákonem předvídanou situací v podobě „jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“. Vyjádřeno konkrétněji, senát č. 6 při předložení věci velkému senátu trestního kolegia vyšel z názoru, že užití zmíněné kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže je namístě až tehdy, je-li prokázáno, že pachatel při spáchání svého činu nějakým způsobem zneužije či využije nepříznivé situace na území státu, resp. na území, na němž tato situace objektivně odpovídá příslušným zákonným znakům ustanovení § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku. Z uvedených důvodů pak věc předložil velkému senátu trestního kolegia.

IV.

Posouzení důvodnosti dovolání

IV./a) Obecná východiska

18. Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu zjistil, že jsou splněny všechny formální podmínky k podání dovolání a ke konání dovolacího řízení i k rozhodnutí věci velkým senátem, a protože zde není důvod k jinému postupu nebo rozhodnutí, podle § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadeného usnesení Krajského soudu v Plzni i řízení mu předcházející, a to v rozsahu a z důvodů, které v podaném dovolání (zčásti) odpovídají uplatněnému důvodu dovolání. Obviněný D. Š. podal dovolání s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Obviněný sice měl uplatnit tento dovolací důvod prostřednictvím důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., protože odvolací soud napadeným usnesením zamítl odvolání obviněného (i státního zástupce), přičemž obviněný shledává existenci dovolacího důvodu obsaženého v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. již v předchozím řízení, tj. v rozsudku soudu prvního stupně. Jde však o takovou nepřesnost podaného dovolání, která neměla vliv na možnost

přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení mu předcházejícího a nebránila ani věcnému rozhodnutí o dovolání.

19. K výkladu uplatněného dovolacího důvodu velký senát trestního kolegia připomíná, že je dán tehdy, jestliže skutek, pro který byl obviněný stíhán a odsouzen, vykazuje znaky jiného trestného činu, než jaký v něm spatřovaly soudy nižších stupňů, anebo nenaplnuje znaky žádného trestného činu. Nesprávné právní posouzení skutku může spočívat i v okolnosti, že rozhodná skutková zjištění neposkytují dostatečný podklad k závěru o tom, zda je stíhaný skutek vůbec trestným činem, popřípadě o jaký trestný čin jde, anebo zda naplňuje všechny zákonné znaky použité skutkové podstaty. Podobně to platí o jiném nesprávném hmotně právním posouzení, které lze dovodit pouze za situace, pokud byla určitá skutková okolnost posouzena podle jiného ustanovení hmotného práva, než jaké na ni dopadalo.

20. S poukazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. však nelze přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkového stavu, či prověřovat zákonnost provedení a správnost hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř. Východiskem pro případné naplnění citovaného dovolacího důvodu jsou zásadně jen skutková zjištění stabilizovaná v pravomocně ukončeném řízení a vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popřípadě i další soudem (soudy) zjištěné skutkové okolnosti relevantní z hlediska norem trestního práva hmotného, ale i jiných hmotně právních odvětví.

IV./b) K námitkám obviněného neodpovídajícím dovolacím důvodům

21. Obviněný D. Š. ovšem ve svém dovolání vytkl soudům nižších stupňů celou řadu nedostatků, jimiž jsou podle jeho názoru zatížena jejich rozhodnutí, a to zejména pokud jde o hodnocení důkazů, především svědecké výpovědi poškozené A. V. a kamerového záznamu z čerpací stanice pohonných hmot. Obviněný vyslovil i pochybnosti o hodnocení výpovědi jeho samotného a nesouhlasí s tím, že soudy nižších stupňů nevyhověly jeho důkazním návrhům. Tato část dovolání tedy neodpovídá dovolacímu důvodu, jak byl vymezen shora, a nelze ji podřadit ani pod žádný jiný důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1, 2 tr. ř.

22. Pokud jde o námitky, podle kterých soud prvního stupně nevyhověl některým důkazním návrhům obviněného (konkrétně zejména návrhu na výslech P. O., která v inkriminované době navštívila spolu s obviněným čerpací stanici pohonných hmot, dále návrhu na provedení opětovného výslechu svědkyně A. V., na provedení případné konfrontace mezi ní a obviněným a výslechu zasahujících policistů), tyto rovněž neodpovídají uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Navíc v posuzované věci je sice pravdou, že soud prvního stupně se ve svém rozsudku nezabýval důkazními návrhy obviněného, nicméně odvolací soud v odůvodnění napadeného usnesení uvedl, proč považuje provedené důkazy za dostatečné a navrhované důkazy za nadbytečné. Velký senát trestního kolegia se ztotožnil s touto argumentací a neshledal žádnou vadu, která by v uvedeném směru zakládala nezákonnost napadeného rozhodnutí odvolacího soudu.

23. Výše zmíněné závěry se týkají jak těch skutkových zjištění, na jejichž podkladě pak soudy nižších stupňů dospěly k závěru o spáchání pokusu zločinu krádeže podle § 21 odst. 1 a § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, tak i těch skutkových zjištění, jimiž odůvodnily spáchání přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku. Proto i velký senát trestního kolegia vycházel ze stejného skutkového podkladu, byť důsledně rozlišil, že jde o dva samostatné skutky spáchané ve vícečinném souběhu, a zčásti korigoval právní posouzení prvního z nich. Ohledně druhého pak učinil závěr, že dovolací námitky obviněného nevytýkají žádné hmotně právní vady týkající se přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku, ale obviněný zde zpochybňuje jen rozhodná skutková zjištění a hodnocení provedených důkazů, zejména význam a hodnocení svědecké výpovědi poškozené A. V. Takové námitky neodpovídají uplatněnému dovolacímu důvodu, jak již bylo shora

zdůrazněno, a velký senát trestního kolegia se jimi nemohl dále zabývat.

IV./c) K námitkám obviněného, které odpovídají uplatněnému dovolacímu důvodu

24. Uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. odpovídají jen ty námitky obsažené v dovolání obviněného D. Š., které se týkají právního posouzení pokusu zločinu krádeže podle § 21 odst. 1 a § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku. Velký senát trestního kolegia pak zároveň shledal tyto námitky důvodnými, pokud jimi obviněný vytýká soudům nižších stupňů, že zde přihlédl k okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby a spočívá ve spáchání činu za jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí ve smyslu § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku. V tomto směru se velký senát v zásadě přiklonil k právnímu názoru senátu č. 6 vyjádřenému v jeho rozhodnutí, jímž postoupil nyní projednávanou věc velkému senátu trestního kolegia, a nepovažuje za správné právní závěry zaujaté ve shora citovaném usnesení senátu č. 4 ani v rozhodnutích soudů nižších stupňů v nyní posuzované trestní věci.

Ke znakům kvalifikované krádeže podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku

25. K tomu velký senát připomíná, že zmíněná okolnost, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby u trestného činu krádeže a jejíž naplnění zároveň znamená, že jde o zločin (§ 14 odst. 2, 3 tr. zákoníku), spočívá ve spáchání tohoto činu za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek. Zákon zde tedy počítá s naplněním kvalifikované skutkové podstaty podle § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku a přísnějším postihem pachatele trestného činu krádeže ve čtyřech případech. První dva jsou vázané na formální akt příslušného orgánu státu v podobě vyhlášení určitého stavu (stavu ohrožení státu nebo válečného stavu), byť podmíněného přesně definovanými předpoklady, další dva naopak nejsou podmíněné žádným formálním aktem státní moci, ale jen faktickou situací, která existuje v daném místě a čase (živelní pohroma nebo jiná událost vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek). Přitom platí, že Parlament České republiky vyhláší jednak na návrh vlády stav ohrožení státu, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické zásady (čl. 7 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb.), a jednak válečný stav, je-li Česká republika napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení (čl. 43 odst. 1 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, ve znění pozdějších předpisů). Žádný jiný stav tedy sám o sobě neodůvodňuje naplnění citované kvalifikované skutkové podstaty, tedy ani nouzový stav, stav pandemické pohotovosti, stav nebezpečí nebo jinak nazvaný stav, protože okolnost podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku je vázána jen na uvedené dva stavy, které jsou přesně právně vymezeny. To ostatně vyplývá i ze srovnání s některými jinými skutkovými podstatami trestných činů, u nichž je jejich spáchání za nouzového stavu výslovně uvedeno jako znak (základní) skutkové podstaty (viz např. § 247, § 372 a § 384 tr. zákoníku). Další dva případy, které odůvodňují naplnění posuzovaného znaku kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže, pak spočívají ve spáchání činu za živelní pohromy nebo za jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek. Na rozdíl od předchozích dvou okolností není jejich výčet uzavřený (taxativní), ale formulace „za ... jiné události vážně ohrožující ...“ umožňuje podřadit pod zmíněný zákonný znak kvalifikované skutkové podstaty celou řadu různých událostí, které vykazují odpovídající závažnost a jsou srovnatelné s ostatními okolnostmi výslovně vyjmenovanými v ustanovení § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku. Takovou „jinou událostí vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“ je bezpochyby i ohrožení života a zdraví lidí související s výskytem koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 a způsobujícího onemocnění COVID-19 v pandemickém rozsahu na území České republiky v období asi od měsíce března 2020. Na tuto událost pak reagovala i vláda České republiky svým usnesením ze dne 12. 3. 2020 č. 194, publikovaným pod č. 69/2020 Sb., jímž vyhlásila podle čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky (ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb.), nouzový stav na území

České republiky, a poté přijímala celou řadu omezujících a regulačních opatření. Jestliže tedy obviněný D. Š. spáchal pokus trestného činu krádeže dne 9. 4. 2020, stalo se tak formálně skutečně „za jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“ ve smyslu § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku. Pochybení soudů nižších stupňů v nyní posuzované trestní věci a nesprávnost právního názoru vyjádřeného i v rozhodnutí senátu č. 4 (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2020, sp. zn. [4 Tdo 1255/2020](#)) však spočívá ve dvou směrech: jednak v tom, jaký význam je přisuzován vyhlášenému nouzovému stavu, a jednak v tom, že se vychází jen z časové souvislosti spáchaného činu s onou událostí vážně ohrožující život nebo zdraví lidí (nebo dokonce s vyhlášeným nouzovým stavem) a odhlíží se od toho, zda měl spáchaný trestný čin vůbec nějakou jinou než jen časovou souvislost s uvedenou událostí tak, aby byl namísto jeho podstatně přísnější trestní postih a jeho kvalifikace místo přečinu jako typově závažnějšího zločinu.

K významu nouzového stavu

26. Pokud jde o nouzový stav, spáchání činu za tohoto stavu není znakem kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže ve smyslu § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, protože ho nelze – jak již velký senát trestního kolegia zdůraznil výše – zahrnout pod stav ohrožení státu ani válečný stav, což vyplývá i z ustanovení čl. 2 odst. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb., které rozlišuje mezi stavem ohrožení státu, válečným stavem a nouzovým stavem a umožňuje jejich vyhlášení podle intenzity, územního rozsahu a charakteru situace tam předpokládané. Bližší podmínky pro vyhlášení nouzového stavu jsou pak vymezeny v ustanoveních čl. 5 a 6 citovaného ústavního zákona. Nouzový stav ovšem nelze v žádném případě považovat ani za „jinou událost vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“, protože jednak není událostí, ale je výsledkem rozhodnutí vlády, a jednak neohrožuje život nebo zdraví lidí, neboť jeho vyhlášení směřuje naopak k tomu, aby bylo takové ohrožení eliminováno nebo aby se na ně odpovídajícím způsobem reagovalo právě v zájmu ochrany života a zdraví lidí. Velký senát trestního kolegia v této souvislosti zdůrazňuje, že kvalifikovaná skutková podstata trestného činu krádeže podle § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku může být naplněna v případě „jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“ (např. i ve vztahu k nyní aktuálnímu výskytu koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 a způsobujícího onemocnění COVID-19 v pandemickém rozsahu) bez ohledu na vyhlášený nouzový stav, na který není vázána, tedy i tehdy, nebyl-li vládou vůbec vyhlášen nebo nebyl-li Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky již vyhlášený nouzový stav prodloužen. Rozhodující je jen existence takové jiné události, kterou lze sice dovozovat též z formálních rozhodnutí a aktů příslušných orgánů státu, ale i z dalších poznatků a informací. Nesprávná je v tomto směru rovněž argumentace, která dovozuje zavinění pachatele trestného činu krádeže ohledně zmíněného znaku jeho kvalifikované skutkové podstaty výlučně z toho, že pachatel věděl o vyhlášení nouzového stavu vládou České republiky.

27. Proto velký senát trestního kolegia považuje za nesprávný i závěr Krajského soudu v Plzni obsažený v odůvodnění jeho usnesení napadeného dovoláním obviněného, kde se mimo jiné konstatuje, že soud prvního stupně použil kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu krádeže [míněno podle § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku] „právě s ohledem na vyhlášený nouzový stav“. Podle odvolacího soudu obviněný „o tomto vyhlášeném nouzovém stavu měl ... vědomost, jak vyplývá i ze samotného odůvodnění napadeného rozsudku, byl vybaven rouškou, věděl tedy, že páchá trestnou činnost v době nouzového stavu. Tato skutečnost pak našla odraz v použití kvalifikované skutkové podstaty ...“. Podobně argumentuje nouzovým stavem, byť v souvislosti s výskytem vysoce nakažlivého koronaviru SARS CoV-2 způsobujícího nemoc COVID-19, i soud prvního stupně v odůvodnění jeho rozsudku. Stejně tak se velký senát trestního kolegia neztotožňuje s tím, jaký význam přikládá vyhlášenému nouzovému stavu senát č. 4 ve shora citovaném usnesení Nejvyššího soudu (zejména pod body 21. a 22. jeho odůvodnění), především pak s jeho konstatováním, že „vyhlášení nouzového stavu z důvodu šíření epidemie koronaviru SARS CoV-2 a následky tohoto

vyhlášeného nouzového stavu jsou srovnatelné svojí závažností s událostmi, které jsou explicitně vyjmenovány v ustanovení § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, tedy ohrožením státu, válečným stavem, živelní pohromou nebo jinou událostí vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek“.

28. Nouzový stav může mít podle názoru velkého senátu trestního kolegia jen podpůrný význam pro závěr o naplnění znaku kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže obsaženého v § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, a to ve dvou směrech. Jednak podle důvodu, který vedl vládu k vyhlášení nouzového stavu, bude možné dovodit, že v době, na kterou byl vyhlášen nouzový stav a v níž se pachatel dopustil trestného činu krádeže, a na daném místě, kde došlo k tomuto činu, existovala určitá událost vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek (např. v daném případě šlo o výskyt koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 a způsobujícího nemoc COVID-19 v pandemickém rozsahu), byť – jak již bylo shora uvedeno – existence takové události, a tím ani naplnění citované okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, nejsou podmíněny vyhlášením nouzového stavu. Druhý význam vyhlášeného nouzového stavu a veřejně dostupných informací o něm spočívá v možnosti dovozovat i z toho potřebné zavinění pachatele též k této zvlášť přitěžující okolnosti ve smyslu § 17 písm. b) tr. zákoníku, tj. že pachatel minimálně mohl a měl vědět o zmíněné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, která vedla k vyhlášení nouzového stavu. Nicméně ani zde se nelze omezit jen na vědomost pachatele o samotném vyhlášeném nouzovém stavu, ale jeho zavinění je třeba zjišťovat právě ve vztahu k té události, která vedla k jeho vyhlášení a která odpovídá jejímu charakteru podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku.

K souvislosti spáchané krádeže s jinou událostí vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek

29. Velký senát trestního kolegia se neztotožňuje ani s těmi závěry soudů nižších stupňů v nyní posuzované trestní věci a senátu č. 4 Nejvyššího soudu, z nichž vyplývá, že k naplnění okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, postačí, jestliže byl čin spáchán v době, kdy zde byla určitá událost vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, a na místě jejího výskytu. Přestože to z pouhé slovní formulace citovaného ustanovení není patrné, velký senát je přesvědčen, že k tomu, aby mohly být ty případy krádeží, které jsou jinak pouhými přečiny (§ 205 odst. 1, 2 a 3 tr. zákoníku), posouzeny jako zločiny v důsledku naplnění některého ze zákonných znaků podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku a postíženy podstatně přísnějším trestem odnětí svobody (se sazbou od 2 roků do 8 let), musí zde být určitá věcná souvislost spáchané krádeže s danou událostí vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek. K tomuto závěru lze dospět i s oporou o historický výklad citovaného ustanovení na základě důvodové zprávy k návrhu trestního zákoníku, o doktrinní výklad obsažený v odborné literatuře a zčásti také o dosavadní judikaturu. Ostatně potřebu věcné souvislosti (a nedostatečnost samotné časové a místní souvislosti) oné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí se spáchaným trestným činem už vyjádřil Nejvyšší soud v usnesení ze dne 20. 1. 2021, sp. zn. [7 Tdo 10/2021](#) (viz zejména body 20. a 21. jeho odůvodnění). Přitom může jít o různou souvislost spočívající např. v tom, že pachatel přímo využije či zneužije ke spáchání trestného činu existující událost, která vážně ohrožuje život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, anebo mu taková událost umožní či usnadní spáchání trestného činu, popřípadě pachatel počítá s tím, že v důsledku této události či opatření vyvolaných k jejímu řešení nebo zvládnání nebude odhalena jeho trestná činnost, resp. pachatel nebude zjištěn a dopaden apod. Uvedená souvislost je pak zřejmá zejména v případě, jestliže trestný čin pachatele bude zaměřen přímo proti opatřením nebo omezením učiněným k řešení zmíněné situace, anebo bude mařit či ztěžovat její zvládnutí nebo odvrácení atd.

30. Takový výklad odpovídá i důvodové zprávě k trestnímu zákoníku, která odůvodnila zpřísnění trestního postihu pachatele trestného činu krádeže v souvisejících ustanoveních § 205 odst. 1 písm.

e) a odst. 4 písm. b) tr. zákoníku potřebou reakce na stav, kdy se pachatel dopustí tohoto činu „v místě, kde je ... velmi ztížena ochrana majetku, přičemž pachatel zde využívá této situace a projevuje zvláštní bezohlednost, která si zaslouží přísnější postih“, a tím, že „zásadní zpřísnění pak v tomto směru zavádí odstavec 4 písm. b), jestliže pachatel spáchal trestný čin krádeže za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, čímž se reaguje na takové trestné činy spáchané v minulosti zejména při povodních“. Z této citace je nezbytné dovodit, že důvodem zpřísnění trestního postihu krádeží spáchaných za určitých nepříznivých situací, v nichž musí stát a další subjekty vynaložit zvýšené úsilí na jejich zvládnutí (a případně nasadit lidské a materiální zdroje, které obvykle nejsou nutné), není samotná událost ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, nýbrž až vlastní projev pachatele, který zneužívá těchto existujících podmínek ke spáchání trestného činu, v němž se tak projevuje jeho výše uvedená „zvláštní bezohlednost“. Důvodem zavedení zmíněné zpřísnující právní úpravy tedy nepochybně byla snaha postihnout zjištěnou věcnou souvislost spáchaného trestného činu krádeže s konkrétní nepříznivou situací.

31. Stejně závěry lze učinit i s poukazem na část odborné literatury. Ustanovení § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku obsahuje fakultativní znaky objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu, tj. takové znaky, které zde charakterizují určité okolnosti spáchání trestného činu krádeže a které se sice nutně neprojevují na jeho objektu, avšak vedou k dalším důsledkům, pro něž se zvyšuje škodlivost daného trestného činu. Podle jednoho z názorů v literatuře (viz ŠČERBA, F. a kol. Trestní zákoník. Svazek 1. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 189) platí, že k přičtení fakultativního znaku objektivní stránky skutkové podstaty pachateli musí být „mezi ním a tímto zvláštním způsobem navázání na objekt ... příčinná souvislost, neboť právě toto navázání na objekt bylo důvodem, proč byl daný fakultativní znak objektivní stránky vůbec zaveden, a zpravidla se jím zvyšuje typová společenská škodlivost činu (tak, že z činu beztrestného je čin trestný, jde-li o fakultativní znak základní skutkové podstaty, respektive že je přísněji trestný, jde-li o znak kvalifikované skutkové podstaty)“. V konkrétním případě tedy přísnější postih pachatele za spáchání trestného činu krádeže v době některého ze stavů či událostí vymezených v § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku je podmíněn zjištěním výše vyloženého volnějšího příčinného vztahu, což se v citované literatuře projevuje konstatováním, podle něhož „mezi stavem či událostí ve smyslu tohoto ustanovení a trestným činem krádeže proto musí být dána příčinná souvislost“ (viz ŠČERBA, F. a kol. Trestní zákoník. Svazek 2. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 1658). Obdobný závěr lze učinit i na podkladě další části literatury (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1991), kde se při výkladu ustanovení § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku odkazuje na komentář k ustanovení § 42 písm. j) tr. zákoníku, podle něhož „jinou událostí vážně ohrožující život, veřejný pořádek nebo majetek by mohly být rozsáhlejší nepokoje, vzpoura vězňů, teroristické akce, větší železniční, letecká nebo dopravní nehoda, kterou pachatel nezpůsobil, ale situace vzniklé v jejím důsledku zneužil ke spáchání trestného činu“ (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 563). Stejný závěr vyplývá z dalšího komentáře k posledně uvedenému ustanovení, v němž se mimo jiné konstatuje, že může jít o „jakýkoliv trestný čin, k jehož spáchání přispěla zmíněná situace“ (viz DRAŠTÍK, A. a kol. Trestní zákoník. Komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 346). Z citované odborné literatury tedy lze dovodit, že i v ní se shledává potřebným zjištěním určité věcné souvislosti existující situace (události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí...) a trestného činu pachatele.

32. Ostatně obdobným způsobem vyložil velký senát trestního kolegia v usnesení ze dne 17. 2. 2016, sp. zn. [15 Tdo 944/2015](#), publikovaném pod č. 32/2016 Sb. rozh. tr. jinou okolnost, která je znakem kvalifikované skutkové podstaty přečinu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 2 tr. zákoníku a která spočívá v porušení důležité povinnosti pachatele vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona. I zde Nejvyšší soud akcentoval význam příčinné souvislosti mezi porušením takové povinnosti jako okolnosti podmiňující použití vyšší trestní

sazby a způsobeným následkem, přičemž odmítl možnost přísnější právní kvalifikace skutku jen na základě formálního naplnění uvedeného znaku kvalifikované skutkové podstaty daného přečinu.

33. Právní názor, který nyní zaujal velký senát trestního kolegia v tomto rozhodnutí ohledně výkladu a použití ustanovení § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku ve vztahu k „jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek“, pak odpovídá i zásadě subsidiarity trestní represe podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku a tomu, jak byla tato zásada vyložena ve stanovisku trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. [Tpjn 301/2012](#), uveřejněném pod č. 26/2013 Sb. rozh. tr. Uvedená zásada má místo i tam, kde je sice nutné uplatnit trestní odpovědnost a trestní represi z ní vyplývající, ale míra této represe musí být jen skutečně nezbytná a odpovídající všem rozhodným okolnostem, zejména pak povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, který je základem trestní odpovědnosti pachatele. Proto podle názoru velkého senátu trestního kolegia jinak celkem bagatelní krádeže, které by s ohledem na minimální výši způsobené škody byly jen přestupkem a trestným činem jsou zejména pouze vzhledem k recidivě pachatele (§ 205 odst. 2 tr. zákoníku), rozhodně ve všech případech nevyžadují nějaké exemplární trestání a automatické zvyšování základní sazby trestu odnětí svobody, která je zde navíc dostatečně vysoká (6 měsíců až 3 roky). Opačný přístup by navíc omezoval soud v možnosti potřebné individualizace sankcionování různých trestných činů spáchaných různými pachateli. Tím ovšem velký senát nehodlá zlehčovat význam a závažnost takové trestné činnosti, na jejímž spáchání se skutečně projevila událost vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek.

34. S přihlédnutím k výše uvedeným argumentům dospěl velký senát trestního kolegia k závěru, že možnost naplnění zákonného znaku podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku spočívajícího ve spáchání trestného činu krádeže za „jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“, ohledně které se ve svých názorech rozešly senáty č. 4 a č. 6 Nejvyššího soudu, je třeba podmínit existencí nejen časové a místní souvislosti s takovou událostí, ale též věcnou souvislostí s ní, tedy tím, že se určitým konkrétním způsobem projevila při spáchání trestného činu jeho pachatelem. Takový vztah bude dán zejména tehdy, usnadnila-li zmíněná událost (nebo omezení či jiná opatření přijatá v jejím důsledku) spáchání trestného činu pachateli či se jinak významněji projevila v jeho prospěch, anebo pokud se spáchaný čin týkal konkrétních předmětů, které mají zvláštní důležitost pro řešení dané události, a proto zasluhují zvýšenou ochranu i trestním právem (např. krádeže většího množství respirátorů, dezinfekčních prostředků, zdravotnických potřeb apod. v případě zvládnání pandemie způsobené virovým onemocněním). Není nezbytné (ani technicky možné) vyjmenovat všechny alternativy, které věcně (nikoli jen formálně) odůvodňují naplnění shora uvedeného znaku kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže, neboť toto posouzení bude vždy souviset s konkrétními okolnostmi spáchaného činu.

35. V trestní věci obviněného D. Š. ovšem soudy nižších stupňů nezjistily žádnou ze zmíněných věcných souvislostí jím spáchaného pokusu trestného činu krádeže s událostí vážně ohrožující život nebo zdraví lidí v podobě výskytu koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 a způsobujícího onemocnění COVID-19 v pandemickém rozsahu a ani nevedly, v čem se vůbec tato událost projevila na spáchání pokusu trestného činu krádeže. Obviněný se ho dopustil v prodejních prostorách čerpací stanice pohonných hmot, jejíž provoz nebyl nijak omezen, pokusil se odcizit běžně dostupné zboží v bagatelní hodnotě a byl včas a bez problémů zadržen obsluhou čerpací stanice, která následně telefonicky kontaktovala Policii České republiky. Velký senát trestního kolegia se zde rozhodně neztotožňuje s argumentací soudu prvního stupně nejen v jeho odkazu na vyhlášený nouzový stav, jak bylo výše konstatováno, ale ani ohledně jeho důrazu na údajně opožděný příjezd policejní hlídky, který musela obsluha čerpací stanice opakovaně urgovat. Jednak jde o okolnosti, které nastaly až po spáchání posuzovaného skutku (pokusu krádeže), takže by mohly mít vliv na jeho právní kvalifikaci, jen kdyby s nimi pachatel počítal a spoléhal na ně, což se u obviněného neprokázalo. Navíc ze záznamu telefonické komunikace svědkyně A. V. s operačním střediskem policie nevyplývá, že by

policejní hlídka nemohla přijet dříve právě proto, že jí to nedovolovala existující pandemická situace vyvolaná výskytem koronaviru SARS CoV-2, resp. že by snad v důsledku toho musela policie plnit jiné úkoly, a to právě v nočních hodinách kolem 1:10 hodiny. Přitom v době, kdy jmenovaná svědkyně poprvé žádala o příjezd policejní hlídky, nebylo zřejmé, že obviněný spáchal trestný čin, resp. jeho pokus (ten je dán pouze jeho recidivou), ale v podstatě bylo policii oznámeno jednání jen přestupkového charakteru (a to ještě ve stadiu pokusu). Velký senát trestního kolegia tedy dospěl k závěru, že soudy nižších stupňů učinily nesprávné právní posouzení skutku v případě pokusu trestného činu krádeže, pokud u obviněného dovodily naplnění znaku jeho kvalifikované skutkové podstaty podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku pouze z důvodu časové (a místní) souvislosti tohoto činu s událostí vážně ohrožující život nebo zdraví lidí. Tím byl odsuzující rozsudek soudu prvního stupně zatížen vadou odpovídající dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. v jeho první variantě, kterou v napadeném usnesení nenapravit ani odvolací soud.

V.

Způsob rozhodnutí Nejvyššího soudu o dovolání

36. Protože velký senát trestního kolegia stran výkladu znaků kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku dospěl k závěrům, které vyložil výše, a současně zjistil, že skutek, jímž byl obviněný D. Š. uznán vinným, neobsahuje žádné okolnosti, které by s ohledem na zaujatý výklad odůvodňovaly jeho posouzení jako pokusu zločinu krádeže podle § 21 odst. 1 a § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, shledal důvodným tvrzení obviněného, že jím napadená rozhodnutí zatěžuje vada ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

37. Na podkladě dovolání obviněného tedy velký senát trestního kolegia podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 13. 8. 2020, sp. zn. 9 To 194/2020, jemu předcházející rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 26. 6. 2020, sp. zn. 7 T 17/2020, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na zrušená rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. I když vytýkanou vadou byla zatížena jen ta část výroku o vině, která se vztahovala k posouzení činu obviněného jako pokusu zločinu krádeže, Nejvyšší soud zrušil napadená rozhodnutí v celém rozsahu z důvodu jasného vymezení viny obviněného.

38. Velký senát trestního kolegia pak na podkladě skutkových zjištění učiněných soudy nižších stupňů podle § 265m odst. 1 tr. ř. ve věci znovu rozhodl, protože mohl v dovolacím řízení sám odstranit vadu v právním posouzení příslušného skutku. Po dílčím doplnění dokazování spočívajícím v ověření právního stavu týkajícího se dosavadních pravomocných odsouzení obviněného na podkladě aktuálního opisu z evidence Rejstříku trestů rozhodl velký senát způsobem uvedeným ve výroku tohoto rozsudku. Obviněného uznal vinným jednak pokusem přečinu krádeže podle § 21 odst. 1 a § 205 odst. 2 tr. zákoníku (pod bodem 1. výroku o vině) a jednak v reálném souběhu sbíhajícím se přečinem nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku (pod bodem 2. výroku o vině). Přestože k posuzovaným skutkům došlo na témže místě a v bezprostřední časové návaznosti, není správný závěr soudu prvního stupně, že oba trestné činy byly spáchány v jednočinném souběhu. Ve skutečnosti jde o dva samostatné skutky, protože druhý z nich, jehož podstatou byly výhrůžky vůči poškozené A. V., spáchal obviněný právě až po ukončení jeho předchozí neúspěšné snahy o odcizení jednoho balení bonbonů, a to v reakci na jeho přistižení při činu a snahu poškozené přivolat na místo hlídku policie. Velký senát trestního kolegia tedy formuloval výrok o vině v tomto rozsudku tak, aby odpovídal uvedenému závěru.

39. Při popisu skutků převzal velký senát trestního kolegia skutková zjištění vyjádřená v rozsudku soudu prvního stupně, která jen stylisticky upravil tak, aby vyjadřovala jednak reálný souběh obou přečinů, resp. jednoho pokusu, a jednak i neexistenci následku (resp. účinku) v případě prvního z nich. Při skutkovém vyjádření pokusu přečinu krádeže nepovažoval za nezbytné vyjádřit to, co v

daném případě nemá význam pro jeho právní posouzení, tj. že obviněný spáchal čin za situace, kdy byl na území České republiky vyhlášen nouzový stav způsobem a s důsledky popsány soudem prvního stupně.

40. K právní kvalifikaci skutků lze uvést, že v případě prvního z nich nevznikají žádné pochybnosti o tom, že obviněný svým jednáním naplnil znaky pokusu přečinu krádeže podle § 21 odst. 1 a § 205 odst. 2 tr. zákoníku z důvodů, které v tomto směru celkem správně vyložily soudy nižších stupňů. Totéž platí i ohledně přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku, kde vzhledem k výlučně skutkovým a procesním námitkám obviněného ani nebyl prostor pro možnost přezkoumání tohoto právního posouzení v dovolacím řízení.

41. Velký senát trestního kolegia si je vědom toho, že v době jeho rozhodování již platí ustanovení § 14 zákona č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 a o změně některých souvisejících zákonů, který stanoví, že je-li spáchán trestný čin v době stavu pandemické pohotovosti, která je stavem, v jehož rámci dochází k ohrožení života nebo zdraví lidí, a předpisy trestního práva s touto okolností spojují použití vyšší trestní sazby nebo ji považují za přitěžující okolnost, soud k této okolnosti při posuzování trestného činu přihlédne pouze tehdy, pokud je trestným činem poškozen či ohrožen zájem společnosti na zvládnání epidemie COVID-19. Na to dodatečně upozornil i obhájce obviněného v podání označeném jako doplnění dovolání. Citované ustanovení však v době spáchání posuzovaného skutku ani v době vydání přezkoumávaných rozhodnutí soudů nižších stupňů v nyní projednávané věci neexistovalo, a navíc jeho účelu lze vhodněji a výstižněji dosáhnout výkladem, který zaujal velký senát trestního kolegia v tomto rozsudku. Vzhledem k tomu tedy nepřicházelo v úvahu zvažovat uplatnění zmíněného ustanovení ve vztahu k obviněnému.

42. Na základě nového (pro obviněného příznivějšího) posouzení skutku (nyní pod bodem 1. výroku o vině) bylo nezbytné znovu rozhodnout o trestu, přičemž v úvahu zde přicházel trest odnětí svobody v trestní sazbě od 6 měsíců do 3 roků, která je stanovena za přísněji trestný pokus přečinu krádeže podle § 21 odst. 1 a § 205 odst. 2 tr. zákoníku. Obviněnému byl v jejím rámci ukládán podle § 43 odst. 1 tr. zákoníku úhrnný trest jako právní následek trestní odpovědnosti za oba jím spáchané přečiny.

43. K osobě obviněného D. Š. bylo zjištěno, že má v opise z evidence Rejstříku trestů (vyjma nyní posuzované trestní věci) celkem 9 záznamů o odsouzeních, a to převážně za majetkovou nebo násilnou trestnou činnost. Obviněnému byly uloženy následující tresty (resp. zčásti trestní opatření) odnětí svobody: v trvání 2 roků (pod body 1. až 3. - odsouzen jako mladistvý za loupež a sbíhající se krádež k souhrnnému trestnímu opatření), trestní opatření vykonal dne 27. 3. 2007, dále tresty v trvání 1 roku a 6 měsíců (pod bodem 4. - odsouzen za trestné činy loupeže a krádeže), který vykonal dne 3. 12. 2012 (předtím podmíněně propuštěn dne 5. 4. 2007), v trvání 18 měsíců (pod bodem 5. - odsouzen za trestné činy krádeže a porušování domovní svobody), který vykonal dne 16. 2. 2009, v trvání 2 roků (pod bodem 6. - odsouzen za trestné činy krádeže, porušování domovní svobody a neoprávněného držení platební karty), který vykonal dne 12. 6. 2011, v trvání 4 roků (pod bodem 7. - odsouzen za pokus trestného činu těžkého ublížení na zdraví), který vykonal dne 28. 7. 2017, v trvání 2 roků (pod body 8. a 9. - odsouzen za trestné činy porušování domovní svobody, krádeže, neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku, nedovoleného ozbrojování a nebezpečného vyhrožování k souhrnnému trestu), který vykonal dne 17. 12. 2019.

44. Z uvedeného výčtu je zřejmé, že obviněný se opakovaně a v poměrně krátké časové návaznosti na výkon uložených nepodmíněných trestů odnětí svobody dopustil další typově obdobné trestné činnosti. Z toho vyplývá, že ani výkon těchto trestů (v celkové délce 13 let) zatím nevedl k žádoucí změně v jeho chování, a že tudíž ve smyslu § 55 odst. 2 tr. zákoníku je mu i v nyní posuzované věci nezbytné uložit nepodmíněný trest odnětí svobody. Protože k předcházejícím odsouzením - s výjimkou posledního, které zakládá důvody vyvození trestní odpovědnosti obviněného ve smyslu

zákonného znaku podle § 205 odst. 2 tr. zákoníku (§ 39 odst. 5 věta první tr. zákoníku) - je třeba přihlídnout jako k okolnosti přitěžující podle § 42 písm. p) tr. zákoníku, přičemž obviněnému je ukládán úhrnný trest za dva přečiny, dospěl velký senát trestního kolegia k závěru, že odpovídajícím trestem bude trest odnětí svobody v trvání 12 měsíců. V této relativně nižší výměře pak byly zohledněny skutečnosti do jisté míry svědčící ve prospěch obviněného, tj. velmi nízká hrozící škoda a to, že přečin, podle jehož sazby trestu odnětí svobody byl vyměřen trest, zůstal ve stadiu pokusu. Při ukládání trestu vzal velký senát trestního kolegia v úvahu i všechny ostatní relevantní okolnosti, které jinak správně zjistily soudy nižších stupňů a zčásti je vyjádřily i v odůvodnění svých rozhodnutí (viz zejména odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně). Podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařadil obviněného pro výkon tohoto trestu do věznice s ostrahou, když k odlišnému rozhodnutí v tomto směru nebyl žádný důvod.

45. Tímto způsobem, tj. formou rozsudku, rozhodl velký senát trestního kolegia o dovolání obviněného v neveřejném zasedání. K projednání a rozhodnutí věci v neveřejném zasedání dovolacího soudu byly splněny zákonné podmínky [§ 265r odst. 1 písm. c) tr. ř.] poté, co s tímto postupem vyslovili souhlas jak státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, tak obviněný prostřednictvím samostatného podání obhájce v reakci na dotaz Nejvyššího soudu. K vyhlášení rozsudku byla zvolena forma jeho uveřejnění na elektronické úřední desce Nejvyššího soudu (§ 265r odst. 8 tr. ř.). Velký senát trestního kolegia nahradil tímto rozsudkem zcela zrušená rozhodnutí obou soudů nižších stupňů, proto nepovažoval za nutné zvlášť rozhodovat o odvolání, které podal státní zástupce v neprospěch obviněného proti rozsudku soudu prvního stupně.